

**JUNGTINIO KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖS SMURTO ARTIMOJE APLINKOJE
PREVENCIJOS KOMISIJOS IR KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖS ŠEIMOS
KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS**

2024-12-09 Nr.
Kaunas

Posėdis įvyko 2024-12-09. Posėdžio pradžia: 10.00 val., pabaiga 11:15 val.

Posėdžio sekretorė – Liana Daukantė, Kauno rajono savivaldybės administracijos vyriausioji specialistė (tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatore).

Posėdžio pirmininkas – Rūta Černiauskienė, Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoja.

Dalyvavo Komisijos nariai:

Kristina Banuškevičienė, SBI Kauno rajono socialinių paslaugų centro Šeimos gerovės skyriaus vedėja socialiniams reikalams; Živilė Kėrytė, VšĮ Šeimos santykių instituto projektų vadovė; Gabrielė Petraitė, Kauno rajono savivaldybės gydytoja; Giedrius Ramanauskas, Lietuvos probacijos tarnybos Kauno skyriaus vyriausiasis specialistas; Vita Kleizienė, Lietuvos kalėjimų tarnybos Kauno kalėjimo Resocializacijos skyriaus viršininko pavaduotoja; Daiva Matulevičiūtė, Paramos šeimai centro „Darnūs namai“ socialinė darbuotoja; Romualda Edita Naučiuvienė, VšĮ „Juventa“ direktorė; Renata Dubauskė, Kauno arkivyskupijos Caritas programų vadovė; Jolanta Beresnevičienė, Kauno krašto neįgaliųjų sąjungos projektų vadovė; Margarita Venslovienė, Kauno rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vedėja; Reneta Valaitytė - Ramuckienė, Kauno rajono savivaldybės administracijos Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus vyriausioji specialistė; Monika Puškovienė, Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kauno rajono policijos komisariato 1-ojo veiklos skyriaus viršininkė; Vilija Žukauskaitė – Specializuoto kompleksinės pagalbos centro konsultantė; Saulius Davainis, Kauno rajono savivaldybės tarybos Socialinių reikalų ir sveikatos komiteto pirmininkas; Rita Gudauskienė, SBI Kauno rajono visuomenės sveikatos biuro Bendruomenės sveikatos stiprinimo ir stebėsenos skyriaus vedėja; Jurgita Kupčinskienė, SBI Vaiko gerovės centro „Gynia“ direktorė; Dalia Martinaitienė, Vaikų ir jaunimo centro „Neris“ vadovė; Kristina Švedaitė, Kauno rajono vietos veiklos grupės pirmininkė; Darius Joneikis – Judėjimo „Stabdyk nusikalstamumą“ Kauno regiono skyriaus pirmininkas.

Dalyvavo kviestiniai asmenys: Dr. Laima Abromaitienė, Asta Sabaliauskienė.

DARBOTVARKĖ:

1. Šeimos konferencijos metodo įgyvendinimas Kauno rajone: galimybės, iššūkiai ir pasiekimai“ (Šeimos konferencijos koordinatorės: Dr. Laima Abromaitienė, Asta Sabaliauskienė).
2. Dėl smurtinio elgesio artimoje aplinkoje keitimo programos viešinimo (Kauno arkivyskupijos Caritas programų vadovė Renata Dubauskė, L. Daukantė).
3. Specializuoto kompleksinės pagalbos centro vaidmuo ir veiklos kryptys Kauno rajone. (Specializuoto kompleksinės pagalbos centro konsultantė Vilija Žukauskaitė).

1. SVARSTYTA. Šeimos konferencijos metodo įgyvendinimas Kauno rajone: galimybės, iššūkiai ir pasiekimai.

L. Abromaitienė kalbėjo, jog Šeimos konferencijos metodas (ŠK) yra įrankis, padedantis šeimai spręsti problemas, susijusias su vaiko gerove, neįtraukiant institucijų ir išsaugant vaiką šeimoje. Jo tikslas yra įtraukti šeimą, vaiką, išplėstinę šeimą ir artimuosius į sprendimų priėmimo procesą, ieškant paramos iš šeimos narių, bei skatinti atsakomybės prisiėmimą už priimtus sprendimus. ŠK gali būti reikalinga įvairiais atvejais, pavyzdžiui, kai vaikas patiria tėvų skyrybas, praranda tėvus, patiria sunkias ligas, turi problemų su elgesiu ar mokykloje, ar kai reikia globėjų šeimos.

Šeimos konferencijos procesas susideda iš trijų dalių. Pirmiausia, pasiruošimo ir planavimo etapas trunka 6–8 savaites, tačiau gali būti ilgesnis. Koordinatorius paaiškina ŠK eigą, surenka reikalingus dokumentus, bendrauja su šeima ir nustato pagrindinius klausimus. Antrasis etapas – pati šeimos konferencija, kuri trunka nuo 3 iki 8 valandų. Per šį laiką dalyviai sudaro veiksmų planą, nusprendžia, kas prisiima atsakomybę už konkrečias užduotis ir kokių veiksmų ims. Trečiasis etapas – stebėjimas, trunka nuo 2 iki 6 mėnesių, kai užtikrinama, kad planas būtų įgyvendinamas.

Šeimos konferencijos koordinatorius atlieka svarbų vaidmenį, nes jis yra nepriklausomas ir neutralus asmuo, kuris padeda šeimai pasiruošti konferencijai ir organizuoti visą procesą. Koordinatorius nesprendžia šeimos problemų, bet padeda surasti geriausią sprendimą, laikydamasis konfidencialumo. Tai nėra ilgalaikis darbas su šeima, o tik galimybė išspręsti konkrečią situaciją, todėl svarbu suprasti, kad ŠK negali greitai išspręsti visų šeimos problemų.

Svarbiausia, kad šeimos konferencijos metodas nėra itin formalus procesas, tačiau siekiama sukurti draugišką ir geranorišką atmosferą, kurioje dalyviai jaučiasi saugiai ir pasitikėdami galėtų priimti sprendimus dėl vaiko gerovės. Nors procesas gali būti nenusipėjamas ir sunkiai suplanuojamas, jis yra veiksmingas ir visada vertas išbandyti, nes tai suteikia šeimai galimybę prisiimti atsakomybę už savo sprendimus ir ieškoti geriausių sprendimų vaikui.

Apibendrinant, ŠK metodas yra struktūruotas ir orientuotas į vaiko poreikių atliepimą, tačiau tai nėra ilgalaikis sprendimas, o galimybė šeimai savarankiškai spręsti konkrečias problemas. ŠK koordinatorius padeda procesui vykti sklandžiai ir užtikrina, kad visi dalyviai įsitrauktų į sprendimų priėmimą.

A.Sabaliauskienė kalbėjo, kad ŠK metodas taikomas ryšio ar bendravimo šeimoje atstatymui. Dažnai metodas taikomas tėvų skyrybų procese.

NUTARTA. Viešinti ŠK metodo paslaugą Kauno rajono savivaldybėje, siekiant, kad kuo daugiau šeimų sužinotų apie teikiamą pagalbą ir galėtų ja pasinaudoti.

2. SVARSTYTA. Dėl smurtinio elgesio artimoje aplinkoje keitimo programos viešinimo.

R. Dubauskė klabėjo, kad smurtinio elgesio artimoje aplinkoje keitimo programa siekia keisti smurtinio elgesio modelį artimoje aplinkoje, taikant kognityvinės elgesio terapijos principus. Programos esmė – ugdyti nesmurtinį elgesį, laikantis nuostatos, kad smurtinis elgesys yra išmoktas, todėl ir nauji, pozityvūs elgesio modeliai gali būti išmokstami. Šeimos terapijos praktikos principai taip pat integruoti, siekiant įtraukti artimiausią aplinką į dalyvio pokyčių procesą.

Programa atsižvelgia į individualius dalyvių poreikius, kultūrinius ir socialinius kontekstus bei praeityje patirtus traumuojančius įvykius. Taikomas motyvacinio interviu metodas padeda dalyviams geriau suprasti smurtinio elgesio priežastis ir skatina juos įsipareigoti pokyčiams.

Pagrindinis programos tikslas – užtikrinti smurtinio elgesio keitimo paslaugų kokybę ir prieinamumą Lietuvoje, mažinant smurto artimoje aplinkoje atvejų skaičių. Siekiama, kad kiekvienas dalyvis mokytųsi alternatyvių konfliktų sprendimo būdų, emocijų valdymo ir kitų svarbių įgūdžių, kurie padėtų sumažinti smurtinio elgesio riziką.

Programos dalyviai dažniausiai yra vyrai, anksčiau panaudoję smurtą artimoje aplinkoje. Statistika rodo, kad dažniau smurtauja žemesnį išsilavinimą turintys asmenys, o beveik pusė dalyvių smurto metu buvo apsvaigę nuo psichoaktyvių medžiagų. Programą sudaro grupinės konsultacijos, kuriose nagrinėjamos įvairios temos, tokios kaip pykčio valdymas, konfliktų sprendimas, emocijų raiška, smurtinio elgesio priežastys ir rizikos.

Nors programa neapima specializuotų psichikos sveikatos paslaugų, dalyviai, esant poreikiui, gali būti nukreipiami pas atitinkamus specialistus.

NUTARTA. Komisijos nariams išdalinti programos viešinimo priemonės – plakatus ir skrajutes, kuriuos jie pakabins įstaigose ir platins asmenims, kuriems reikalinga pagalba keičiant smurtinį elgesį.

3. SVARSTYTA. Specializuoto kompleksinės pagalbos centro vaidmuo ir veiklos kryptys Kauno rajone.

V. Žukauskaitė kalbėjo, kad Specializuotas kompleksinės pagalbos centre 2024 m. sausio 1 d. – spalio 31 d. buvo užregistruoti 947 atvejai dėl smurto artimoje aplinkoje (693 moterys ir 254 vyrai), iš kurių 31 asmuo kreipėsi savarankiškai; buvo pradėti 104 ikiteisminiai tyrimai, skirta 627 orderiai, neskirta 184 orderiai, atlikti 92 ekspertiniai vertinimai, identifikuoti 386 vaikai liudininkai, 7 nukentėję vaikai, o pakartotinių atvejų buvo 247.

V. Žukauskaitė kalbėjo, kad Prabilk – 2023 m. įkurtas nacionalinis informacijos centras apie seksualinį smurtą – konsultuoja nukentėjusiuosius, rengia metodinę medžiagą, užtikrina specialistų mokymus ir skatina prevenciją bei tarpinstitucinį bendradarbiavimą.

Igyvendinant projektą „Nacionalinis informacijos apie seksualinį smurtą centras 2024“, savivaldybėse vyko mokymai, kurių metu specialistai aptarė apsaugos, pagalbos ir prevencijos algoritmus. Rekomenduojama:

- Užtikrinti pagalbos ir paslaugų prieinamumą, anonimiškumą bei konfidencialumą.
- Sukurti bendrą pagalbos liniją ir algoritmus seksualinio smurto atvejams spręsti.
- Organizuoti specialistų mokymus bei tarpinstitucinį bendradarbiavimą.
- Skatinti informacines kampanijas ir visuomenės švietimą seksualinio smurto prevencijos klausimais.

Tarpinstitucinis bendradarbiavimas ir ilgalaikis finansavimas yra būtini kuriant efektyvią sistemą apsaugai, pagalbai ir prevencijai užtikrinti.

NUTARTA. Informacija išklaudyta.

Komisijos pirmininkė

Komisijos sekretorė

Rūta Černiauskienė

Liana Daukantė